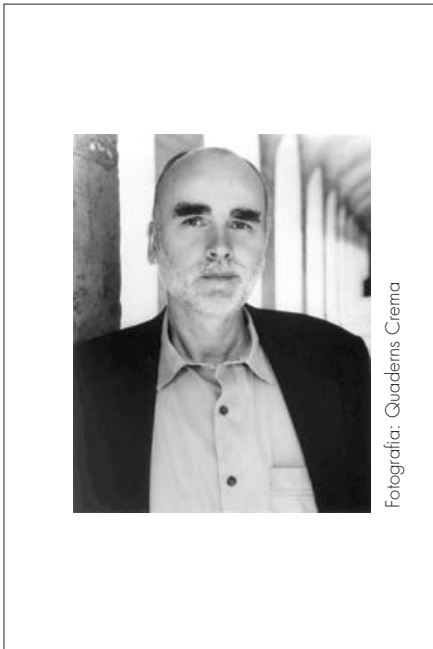
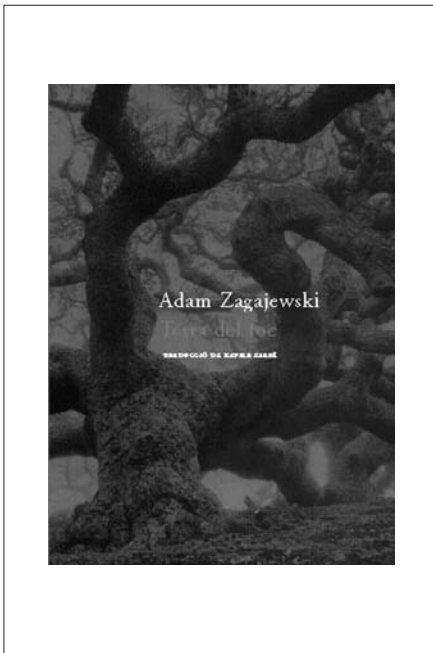
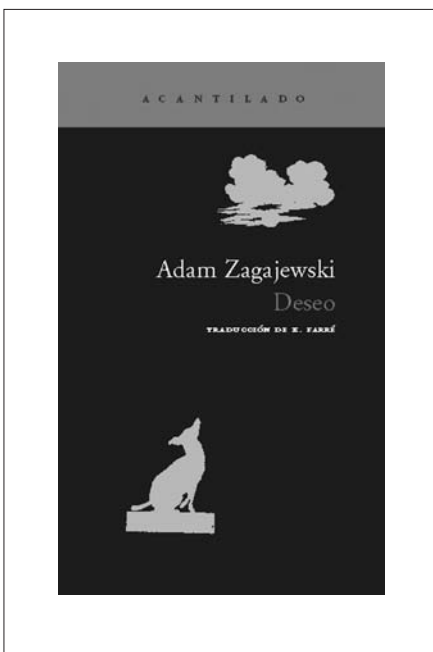

Adam Zagajewski visita Barcelona

Fotografia: Quaderns Crema

Plou a Barcelona i és novembre. Un poeta polonès ens espera amb el seu editor a la seu de l'editorial Quaderns Crema i El Acanalado. És tolerant amb els periodistes que arriben més tard i, tot i que l'editor es disculpa, el poeta afegeix que la puntualitat tampoc no és una qualitat eslava. Té l'aspecte benigne dels savis que anticipen totes les preguntes perquè la seva realitat ha estat prou canviant com per entendre les raons de les cultures apressades i preveure-les. Ha nascut a Lvov, que va ser Lviv, Leopoli, Lemberg o Leuw i es declara refugiat des que tenia quatre mesos. La seva infància va tenir dues ciutats, la ciutat industrial de Silèsia, on va haver de créixer, i la ciutat mítica i enyorada del lloc familiar perdut. Potser és per això que ha tractat d'explicar el món des dels objectes quotidians com una manera de transcendir més lluny, i partint de la idea que la poesia ha de cercar la transparència: «Y nosotros también vivíamos entre dos dialectos, / en la jerga estrecha de lo cotidiano, del odio, / y en el lenguaje de un gran sueño». Poeta de molts lectors, Adam Zagajewski es confessa hereu de Herbert i Miłosz, els grans referents de la poesia polonesa contemporània, alhora que comparteix aquest tronc rebut amb la predilecció per Gottfried Benn, Osip Mandelstam, John Keats, Hölderlin o Antonio Machado.

Zagajewski parla sense gestualitat, però somriu sovint, sense deixar d'incidir en el sentit de les preguntes que se li fan. El poeta no sempre ha estat comprès: la seva crítica a una poesia que fos lliure estèticament, però no políticament, li va valdre més d'un rebuig al seu país. Però Zagajewski reclama la llibertat total per a la recerca artística, lluny de tota intenció programàtica, i la defensa del sublim en poesia. Algunes d'aquestes causes el dugueren a un exili voluntari, primer a França, i després als Estats Units, on ha exercit de professor, per tornar definitivament a Cracòvia. El seu és un país de poetes i assagistes, on la

novel·la no ha tingut un paper fonamental. Adam Zagajewski afirma que és impensable trobar un narrador en un rol tan important/com el de Czeslaw Milosz i el seu assaig *La ment captiva*. Ara els problemes de Polònia són els mateixos de qualsevol altre país: globalització, pèrdua de la cultura literària a favor d'una cultura anorreadora, i tants d'altres. Amb tot, el poeta no pot deixar d'entendre la poesia com una cosa pública que depassa la condició individual —en el seu cas, concretada en una sèrie d'arribades i pèrdues que sovint només són salvades per la condició de l'art i la seva espiritualitat, ja sigui en la música o en la pintura—, per passar a la condició històrica lligada al poema; condició que, explica anecdòticament, negava a la poesia el seu traductor francès. Preguntat sobre l'Europa actual, Zagajewski en declara els perills: Europa corre el risc d'esdevenir un enorme museu, deutora dels països que existien en el passat i que encara imposen fronteres invisibles, mancada de l'energia que es troba a Amèrica.

Sobre la taula de la casa editorial, tres títols: *Terra del foc*, *Deseo* i el volum d'assaigs *En defensa del fervor*. Rere *Deseo*, conclou, no hi ha bandes sonores, sinó desig, i somriu quan un periodista li assegura que ja és número u en vendes. Però tots sabem que el poeta dedicarà la tarda a contemplar Caravaggio. En els dies propers, plantejarà els temes de la inspiració —que ell defensa aferrissadament—, de la llengua i del compromís, amb un altre poeta, Francesc Parcerisas, de la mà de Simona Skrabec. També l'espera una conferència sobre la poesia contemporània a la universitat. L'autor ha estudiat aspectes tals com la relació entre fervor i ironia, el gris que uniformitza l'esplendor i la humilitat o la capacitat de la poesia polonesa per abraçar amb entusiasme causes pròpies de la novel·la o de l'assaig, poesia i *polis* unides fora de la universitat. Potser Zagajewski dirà als oients de l'Ateneu: «Hay un exceso de elegías, de memoria».

Zagajewski, amb tot, marxarà segur que el fervor que ha despertat entre tants lectors catalans també és una defensa. Barcelona, en definitiva, serà un viatge més per a una no menys secreta mística de principiants.

Susanna Rafart